

ΠΑΛΑΙΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

[Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ἡμερολογίου, ἀπασχολοῦσα ἐκάστοτε ὀλίγον χρόνον πρὸς ἀποθησαύρισιν ἐκλεκτῶν σελίδων ἐξ ὧν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἢ πρὸ 40ετίας καὶ ἐκεῖθεν φιλολογικὴ καὶ πνευματικὴ Ἑλλάς, φρονεῖ ἀδιστακτικῶς ὅτι ἀνταποκρίνεται πληρέστατα εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου, τὴν πολλάκις διατυπωθεῖσαν αὐτῇ, ὅπως γνωρίζῃ εἰς τὴν νεωτέραν γενεάν τὰς μορφὰς καὶ τὴν λογοτεχνικὴν ἐργασίαν τῶν κορυφαίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ποιητῶν καὶ λογογράφων. Ὁ Λασκαράτος ἀποτελεῖ ἓνα τῶν φαινοτότερον ἀστέρων τῆς ἐπιτανησιακῆς πλειάδος. Καὶ ὅμως σχεδὸν εἶνε ἀγνωστος εἰς τὸ πολὺ κοινόν. Τὸ κάτωθι ποιήμα, δημοσιευθὲν ἐν Κεφαλληνίᾳ πρὸ 60 περίπου ἐτῶν, ἀγνωστον βέβαια εἰς τὸν πολὺν κόσμον, θὰ ἀναγνωσθῇ, εἰμεθα βέβαιοι, μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως, καὶ θὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀγνωστούτας ἰδέαν τινὰ τοῦ ἀπαραιμίλλου ἐκείνου σατυρικοῦ ταλάντου τοῦ 1850].

ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΤΑΛΑΡΑ ΤΑ ΛΕΝΕ ΤΑΛΑΡΑ

Α'

Ὄντις ἔπλασε ὁ Θεὸς τὴν Οἰκουμένην,
τὸ Ληξοῦρι, καὶ τόσους ἄλλους τόπους,
εἶπε στὸ νοῦ του: «Ἄ! τώρα δὲ μοῦ μένει
πᾶρι νὰ πλάσω, γέ μου, καὶ τὸ ἀθρώπους».

Κ' ἐκεῖ ποῦ κράταε τὸν Ἀδάμ στεργόνε,
τοῦτε: «Σὺ νᾶσαι, Ἀδάμ, τὸ ζῶ' τῷ ζῶνε!

«Ἦγουν, νᾶσαι καλύτερος ἀπ' ὅλα,
νᾶχης τὸ γαῖδαρο ἀπὸ κάτουθέ σου,
νὰ θρέφεσαι μπαρμποῦνι καὶ τριόλα,
νᾶνε ἢ λαγκάδες ὅλες ἐδικές σου»

Οἱ σκύλοι ταπεινοὶ νὰ σε ὑπακοῦνε,
καὶ γιὰ σένανε ἢ κόττες νὰ γεννοῦνε».

«Βάνω στὴν ἐξουσία σου τὰ σπανάκια,
ἀν θέλῃς νὰ τὰ κάνῃς τσιγαρίδι
γιὰ σένανε φυτεύω ῥιπανάκια,
ἐσὺ νὰ τρώς τὸ μῆλο καὶ τὸ ἀπίδι.

Ὅλα νὰν τᾶχῃς χάρις νὰ κοπιάζῃς,
καὶ σ' ἀγαπάω πολὺ, γιατί μοῦ μοιάζεις».

«Σοῦ χτιῶ στὸ περιβόλι μου παλάτι
μ' ὅσα καλὰ ἢ θεία μου Πρόνοια δίνει·
καὶ νὰ τρῶς τὸ καλύτερο κομμάτι
χῶρίς νὰ σοῦ στοιχιζῆ ἓνα φαρδίνι.

Μὰ ἔτσι κηόλα ζητῶ σου, κὺρ Ἀδάμ μου,
νὰ μὴ ἔγγιξης ποτὲ τὰ τάλαρά μου!»

«Εἶν' τὸ ξύλο τῆς γνώσεως τὰ χρήματα,
κι' ὅποιος τάχει, ἔχει γνῶσι, εἶν' προκομμένος,
ὠμορφος, ἔχει χίλια προτερήματα,
εἶνε ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον ἵπαινεμένος,
παντοῦ ἐπιθυμητός... μὰ εἶν' καὶ φαρμάκι
ποῦ κάνουν τὴν ψυχὴ πηλὸ ὄχ τ' αὐλάκι».

«Μὴν τὰ ἔγγιζτε, γιατί θὲ νὰ γνωρίσετε
τὸ βουλιασμὸ τῆς ἀθωότητός σας,
καὶ πλέον δὲ θὰ μπορέσετε νὰ ζήσετε
εὐτυχισμένοι στὸν παράδεισό σας.

Τάφτειασ' ὁ Διάολος, κ' εἶνε διαολεμένα.
Ἄστε τα ἐκεῖ. Τοῦ τάχω ἀμαχεμένα»¹.

B'

Ἐνα ὠμορφο καὶ πλούσιο περιβόλι
εἶχε τότες ὁ Θεὸς εἰς τὴν Ἀσίαν,
καὶ γιὰ νὰ μὴν ἐμπαίνουνε οἱ διαόλοι
νὰ κάνουνε στὰ λάχανα ζημία,
μέσ' ἔς τὴν φράχτες ἐκεῖ τὴν καλαμένειες
εἶχε στημένες τσάκες σιδερένιες.

Μά, καθὼς ὡς καὶ τώρα συνεβαίνει,
ἐκεῖ ποῦ στηοῦμε τσάκες γιὰ ποντίκια,
ποῦ πιάνεται ἓνα, κ' ἄλλο πάλε ἔμπαίνει,
γιατὶ ἔμποδιέται ἢ τσάκα στὰ χαλίγια—
ἔτσι καὶ τότε, ἐμπαίνανε οἱ διαόλοι
κι' ἀφανίζανε τὸ μαῦρο περιβόλι.

Μιὰ ἡμέρα ποῦ ὁ Ἀδάμ κ' ἡ ἀρχόντισσά του
ἐμειτρονόντανε ποιός εἶνε ψηλότερος,
στὰ πόδια ὀρθοί, σὲ μιὰ μηλιὰ ἀποκάτου,
καὶ καθέννας τους ἦτανε εὐθυμότερος
εἰς τὴν εὐτυχισμένη μοναξιά τους—
νά! κ' ἓνας Διαολάκης ὀμπροστά τους!

— «Ἀδέλφια, λέει, καλῶς τὰ κουβεντιάζετε!
ὦ, εὐτυχησμένοι ποῦ εἴστεν' ἐδῶ-πέρα
σὲ τόσες ἡδονές! Μὰ δὲ δουλιάζετε . . . »

. . . . .
. . . . .
. . . . .

Ἐκάκιωσε τ' ἀντροῦνο κ' ἐσκληρήθηκε
γιὰ τοῦ Διαόλου τὴν ἄταχτη πράξη·
κι' ὅλη κόκκινη ἡ Εὔα τοῦ ἀπεκρίθηκε:
— «Γαῖδαράτσε, ποιός σῶδειξε τὴ τάξη
νὰ μπαίνεις δίχως ἄδεια κούτρα-κούτρα;
Μ' ἓνα παπούτσι σῶπρεπε στὰ μούτρα!»

— «Συμπάθειο, λέει ὁ Διάολος, Κυρά μου,
γιατὶ δὲν ἦλθα μὲ κακὸ σκοπό...
Διαβάτης εἶμαι πηαίνω στὴ δουλειά μου
καὶ βαστάω πραγματεῖες καὶ πουλῶ».
Μόνε σὰν ἄκουσ' ἡ Εὔα *πραγματεῖες*,
τῶκαμε μιὰ χιλιάδα εὐχαριστίες.

Εἶνε ἀλαφρά, λιγόμυαλη ἡ γυναῖκα,
καὶ πολὺ τῆς ἀρέσουν τὰ στολίδια,
καὶ μόλις ἀπὸ χίλιες βρῖσκεις δέκα
νὰ μὴν ἔχουν τοῦ ἀντρός τους ἀντικλεῖδια,
νὰ παίρνουν ὠμορφάμορφα παραδες,
νὰ τὴν ἔξοδεύουνε ἔς τὴν πραγματευτάδες.

Ἐγὼ ὅμως δὲν τὸ παίρνω στὴν ψυχὴ μου
πῶς ἡ Εὔα εἶχε ἀντικλεῖδι κ' ἐτρουούλευε?
Τὸ λέν' οἱ ἱστορικοὶ μας, ἀκροατή μου,
καὶ λένε πῶς ὁ Διάολος τὴ συβούλευε,
καὶ πῶς μετατρεμμένος εἰς σὲ φεῖδι
τῆς ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα τὸ ἀντικλεῖδι.

Βέβαια ποῦ ἔπειτ' ἀπὸ τόσους αἰῶνες
ὁποῦ ἐφτειάστηκε ὁ Κόσμος, δὲ μπορεῖ
νὰ γνωρίζουμε ἂν εἶνε ἀπατεῶνες
ἢ ἂν λένε τὴν ἀλήθεια οἱ Ἱστορικοί.
Μ' ἀπὸ τῆς τωρινῆς γυναῖκες κρίνει
κανεῖς, ὀμπρός-ὀπίσω καὶ γιὰ κείνη.

Ὡς τόσο ὁ Διάολος ἀνοιξε τῆ κόφρες
κ' ἔβγαине ὅσα στολίζου τῆ Κυράδες —
μεταξωτά, μπατίστες, κρεπά, στόφρες,
βελέτες, μπλόντες, ὀμπρελέτες, μποάδες...

Κ' ἡ Εὔα ποῦ τ'ἀβλεπε, ἔτρεμε ἡ καρδιά της,
καί ὅα Χριστέ της³ νάνε ὅλα ὀδικά της!

Σὲ μι' ἄλλη κόφρα εἶχε ὄμορφα διαμάντια,
πουλιὸ ὄμορφα, δεμένα στο Παρίσι,
καί χωριστά σ' ἄλλο κουτὶ μπριλλάντια
κυματερά σάν τὸ νερὸ στὴ βρύση.

Κ' ἡ Εὔα, ὄντις τ'αειδε, σκούζει: «ὦ, γέ! τὰ θέλω!
τὰ θέλω, μόνε πλήρωνα, Ἀδαμίελο!»

Ὁ Διάολος, ὡς κ' ἐκειὸς τὸν ἄρακίνα·
κι' ὁ Ἀδάμ δὲν εἶχε, κ' ἔσφιγγε τῆ πλάτες.
Μὰ ἡ Εὔα κλαίοντας τ'ώλεγε: «Μ' εὐκείνα
μὲ περνᾶς πάντα! Πρόφασες μονάτες.

Πάρε τα, Ἀδάμ μου... πάρε τα ἄπιστιοῦ...⁴
Τὸν Ἀγουστο⁵ πλερώνεις... μιου... μιου... μιου...»

Τὰ δάκρυα ἐκεία τῆς Εὔας ἔσουρώνανε⁶
μέσ' στὴν καρδιά τοῦ Ἀδάμ καί τὸν ἀνοίγανε·
ποῦ, ζαχαροφτιασμένος, τὸν ἔλυώνανε,
τὸν ἔστενοχωρούσανε, τὸν ἄνίγανε.

Καί λέει: «Κακὸ ποῦ μοῦριτε τοῦ φτωχοῦ!
Ἄς γένη, γέ μου, ἐτοῦτο τὸ ἄπιστιοῦ».

Τὸ ἄπιστιοῦ ἔγινε κηόλες, κ' ἐμετρήθηκε
καί τοῦτο μεταξὺ στὰ ἔφτὰ μυστήρια,
γιατὶ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ τὸ ἐντύθηκε,
ἄκουε ἄπισω θ' ὁ Ἀδάμ κλαμπανιστήρια,
σάν τοῦ σκύλου, ὄντις τ'ᾶχουν τὰ παιδιὰ
λάτινο ἄγγειὸ δεμένο στὴν ὄρα.

Γ'

Μὰ ἦλθε κι' ὁ Ἀγουστος, ποῦταν ἡ διορία,
κ' ἦλθε κι' ὁ Διάολος στὸν Ἀδάμ μαζί του.
Μὰ ὁ Ἀγουστος σὲ μεγάλη δυστυχία,
κι' ὁ Διάολος ζητάει τὴν πληρωμὴ του.

Γιὰ πρώτη φορὰ τότε ἐκειὸς ὁ Διάολος
ἐφάνηκε τοῦ Ἀδάμ αἰσθητὸς Διάολος.

Κράζει τὴν Εὔα κι' ἀρχινάει τὴ γκρίνα
 κ' ἐγκρίνιαζε τ' ἀντρόυνο ἀνάμεσό του
 κ' ἐτραγοῦτον' πουλιὸ πάρι ἓνα μῆνα —
 ὄντις διαλέει καιρὸ γιὰ τὸ σκοπὸ του
 ὁ Διάολος, κι' ἀλλάζοντας μορφὴ,
 ἦλθε κ' ἤθερε τὴν Εὔα μοναχὴ.

— «Εὔα μου, λέει, σὲ βλέπω πικραμένη,
 καὶ μὲ λυπάει πολὺ, ποῦ ὁ Θεὸς τὸ ξέρει,
 γιατί ὡς κ' ἐσύ 'σαι καλομαθημένη
 κ' ἤθελες πάντα τάλαρα στὸ χέρι.
 Μὰ ὑπομονή, Κυρά μου, καὶ 'θυμήσου
 πῶς εἰς τὴ χρεία δὲν εἶσαι μοναχὴ σου.»

«Εἶν' τόσοι ποῦ περισσότερο ἀπὸ σὲ
 ἔχουνε χρεία στὸν κόσμον γιὰ 'να-γι' ἄλλο,
 καὶ ποῦ οὔτε σ' ὄνειρο εἶδανε ποτὲ
 τὸ πλοῦτι τὸ δικό σας τὸ μεγάλο.

Μὰ ὁ ἄντρας σου δὲ θέλει νὰ 'ξοδεύῃ...
 Κάνει καλά... εἶνε φρόνιμος... σωρεῦει...»

— «Πλοῦτι! λέ' ἡ Εὔα· ὄξω κι' ἄ μοῦ λές
 γιὰ 'κειὰ ποῦ ὁ Θεὸς βασταίνει κλειδωμένα.
 Μὰ ἐκεῖνα εἶνε 'δικά του». — «Μπᾶ! 'ντροπές!
 ὁ Διάολος λέει, «ἐκεῖνα εἶνε γιὰ σένα»
 οὔτε ὁ Θεὸς εἶπε διαφορετικά,
 μόνε τὸν καταλάβετε κακά».

«Ὁ Θεὸς δὲν ἔχει χρειά γιὰ παράδες,
 κ' εἴστενε σ' ἓνα σφάλμα μεγαλώτατο,
 μόνε ἄ θέλῃς νὰ ἐβγῆς ὄχ τσοῦ μπελλιάνες,
 εἶνε τὸ μέσος, Εὔα μου, εὐκολώτατο.
 Νά! τὸ κλειδί! Τρέχα, ἔπαρε ὅλα 'κεινα
 ποῦ σοῦ χρειάζονται, νὰ πάψῃ ἡ γκρίνα».

Δ'

Κ' ἔτσι ἐκλεφτήκαν' τοῦ Θεοῦ οἱ παράδες,
 κ' ἡ Εὔα κάνει τὴν πρώτη ἁμαρτία,
 δὲ θυμῶμαι σὲ πόσες 'κατοστάδες.
 Καὶ τὸ δέχτηκι ὁ 'Αδάμ, γιατί' εἶχε χρεία.
 Μὰ ἓνα ἔργο τόσο ἀχρεῖο καὶ κακόποιο
 ὁ Θεὸς τὸ ἐκύττα μὲ τὸ τελεσκοπίο.

Σημαίνει μὲ θυμὸ τὸ καμπανέλι,
κ' ἔρχονται εὐθύς ἐμπρὸς ξεσκουρωμένοι
Μικέλης καὶ Γαβριίλης, δυὸ Ἄγγελοι,
ποῦνε στὸν Οὐρανὸ συνειθισμένοι
νὰ κάνουνε μὲ τέσσερα πηδήματα
τὰ πουλιὸ μακρυνώτερα θελήματα.

—«Φέριτε, λέει, τὸ Διάολο, Ἄγγελοί μου...
Μὰ ὄχι, ὄχι ἀφήσετε καὶ πααίνω ἐγὼ
ἔπειτα, νὰ τοῦ δείξω τὴν ὀργή μου!
Κι' ὡστόσο, μιὰ φορὰ κ' εἴστεν' ἐδῶ,
προβατεῖτε νὰ ἰδῆτε μιὰ δουλειά,
γιὰ νὰ σᾶς βάλω καταμαρτυριά»⁷.

Τοὺς φέρνει καὶ τοὺς δυὸ στὸ περιβόλι,
καὶ φθάνοντας ὀμπρὸς στοῦ Ἀδάμ τὸ σπίτι,
φωνάζει δυνατὰ καὶ βγαίνουν ὅλοι.
Καὶ πιάνει τὸν Ἀδάμ ἀπὸ τὴ μύτη:
—«Ἐδῶθε, λέει, σὲ σέρνει τὸ βελέσι·
Γαῖδαρε! Μασκαρᾶ! Ἔτσι σ' ἀρέσει!»

«Καὶ σύ, Εὔα, εἶν' τοῦτες ὄμορφες δουλειές;
Ἔτσι ἢ γυναῖκες κάνουνε Ἄη-Γιάννη;⁸
Μά, μὰ τὴ Δραπανιώτισσα, μωρές,
θὲ νὰ σᾶς διώξω ὀδῶθε. Ἄς εἶνε... φτάνει».
Τάχασε ἢ Εὔα, ἐσβύστηκε, ἐσκοτίστηκε,
κι' ὄχ τὴ πολλὴ τρομάρα ἐκατουρήστηκε.

Ὡς τόσο, ὁ Διάολος ἦτανε φευγᾶτος,
κ' ἐπήγαινε τραγουδώντας τά-λά-ρά,
κι' ὁ Ἄδης ἀνάβλυαζε, χαρὰ γιομᾶτος,
κ' ἐτραγούδα ὅλη μέρα: τά-λά-ρά!

Κι' ἀπὸ 'κειὸ τὸ τραγοῦδι τά, λά, ρά,
εἶπαν τοῦ ἐγκλήματος τὸ σῶμα: *Τάλαρα!*

† ἈΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

[ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ φράσεων καὶ ἰδιωτισμῶν τοῦ ποιήματος: 1) «Τοῦ τάχω-
ἀμαχεμένα» = μεσεγγυημένα. — 2) «Ἐστρουπούλευε» = ἐσοῦφρωνε, ἐκλεπτε.
Λέξις ἐπιχωριάζουσα εἰς Κεφαλληνίαν. — 3) «Σὰ Χριστέ της» = φράσις ἐκ-
φράζουσα διακαῆ ἐπιθυμίαν. — 4) «Μπιστιοῦ» = ἐπὶ πιστώσει. — 5) Διότι τὸν
Αὐγουστον πωλεῖται ἢ σταφίς, εἰσρέει χοῦμα καὶ οἱ χωρικοὶ πληρῶνουν τὰ
χρῆτῶν. — 6) «Σουρώνανε» = κατεβαίνανε. — 7) «Καταμαρτυριά» = νὰ σᾶς
βάνω μάρτυρας. — 8) «Κάνω Ἄη-Γιάννη»: φράσις ἐν Κεφαλληνίᾳ σημαί-
νουσα κλέπτω].